

ASBK: LÁKAVÉ BONUSY BÁNK SKRÝVAJÚ RIZIKÁ

Protimonopolný úrad SR (PÚ SR) vydal správu z prešetrovania bánk v oblasti poskytovania finančných služieb obyvateľstvu. Konštatoval, že banky vytvárajú pre klientov s hypotekárnym alebo spotrebným úverom prekážky pri rušení bežných účtov. Potvrdil tak, stanovisko Asociácie bankových klientov (ASBK), ktorá na túto praktiku bánk upozorňovala.

ASBK rozšíri výzvu PÚ SR pre banky a vyzve ich, aby upustili od uplatňovania nekalých praktík voči spotrebiteľom a prijali transparentné pravidlá pre jednostranné zmeny zmluvných podmienok.

PÚ SR vo svojej správe uvádza, že aj keď klient v prípade poskytnutia hypotekárneho úveru nie je nútený založiť si v danej banke bežný účet, reálne dochádza k poskytnutiu oboch bankových produktov naraz, a to pomerne často. Výsledky PÚ SR potvrdzujú aj časté sťažnosti klientov, s ktorými sa na ASBK obracajú nespokojní klienti bánk. ASBK registruje podobné prípady aj pri súbežnom uzatváraní úverov a poistných zmlúv, či už ide o poistenie pre prípad straty zamestnania, životné poistenie alebo poistenie bytu.

PROBLÉM:

Zákaz viazať poskytovanie úverov na povinnosť otvoriť si bežný účet prinútil banky hľadať nové spôsoby ako zabezpečiť predaj tohto základného produktu. Banky si zvolili cestu ponúkajú bonusov v podobe zníženia úrokovej sadzby úveru, ak si klient súčasne u nich otvorí bežný účet.

Z tohto na prvý pohľad lákavého benefitu sa však časom pre klienta stáva nepredvídateľná záťaž.

Príklad:

Banka poskytne klientovi zľavu z úrokovej sadzby úveru vo výške 0,5% za podmienky, že si klient v banke súčasne otvorí aj bežný účet. Poplatok za vedenie bežného účtu je v čase podpisu zmluvy vo výške 4,- EUR. **Banka v priebehu trvania zmluvy pristúpi k jednostrannému zvýšeniu poplatku za vedenie bežného účtu zo 4,- EUR na 5,- EUR.** Po uplynutí ďalšieho obdobia banka pristúpi k opätovnému jednostrannému navýšeniu poplatku za bežný účet argumentujúc zvýšenými nákladmi. **Klient sa ocitne v situácii kedy platí poplatok za bežný účet o rádovo desiatky percent vyšší ako bolo pôvodne dohodnuté. Reálne tak môže zaplatiť viac ako keby ponúkaný bonus nevyužil.**

Takýmto jednoduchým spôsobom si banky vykompenzujú poskytnutú zľavu z úveru a zároveň pod hrozbou sankcií zabezpečia, aby klient platil zvýšené poplatky.

Klient, ktorý nesúhlasí s takýmito praktikami a rozhodne sa zrušiť bežný účet stojí pred vopred jednostranne prichystanými praktikami, ktoré jeho rozhodnutie negatívne ekonomicky ovplyvňujú:

1. Banky si pýtajú poplatok za zrušenie bežného účtu
2. Ide o zmenu zmluvných podmienok na žiadosť klienta, za ktorú si banky pýtajú poplatok od 16,- EUR až do 166,- EUR
3. Klientovi je automaticky navýšená úroková sadzba
4. Ak sa rozhodne refinancovať úver v inej banke, musí platiť poplatok za predčasné splatenie

Banky sa bránia tým, že poplatky navyšujú z dôvodu „skvalitnenia poskytovania produktov banky“, „zmeny vývoja na finančných trhoch“, „zabezpečenia obozretného podnikania banky“, „zvýšenia nákladov banky“.

Argumentácia bánk však neobstojí. Európsky súdny dvor už rozhodol, že dojednanie práva jednostranne meniť poplatky je neplatné ak spotrebiteľ výslovne vopred nepozná presný dôvod a spôsob zmeny poplatkov. Nedostatok informácií v tejto súvislosti pred uzavretím zmluvy v zásade nemožno nahradiť len tým, že spotrebiteľia budú v priebehu realizácie zmluvy v dostatočnom predstihu informovaní o zmene poplatkov a o ich práve zmluvu vypovedať, ak s touto zmenou nesúhlasia.

Všeobecné obchodné podmienky VÚB banka a.s.:

„ My sme oprávnený kedykoľvek tieto Podmienky jednostranne meniť a/alebo dopĺňať z dôvodov spočívajúcich v našej obchodnej politike, zmien všeobecne záväzných právnych predpisov alebo situácii na finančnom trhu. Zmenu a/alebo doplnenie týchto podmienok Vám oznamujeme Zverejnením...“

Všeobecné obchodné podmienky Tatra banka a.s.:

„Banka je oprávnená meniť rozsah poskytovaných produktov a služieb ako aj výšku poplatkov a cien za produkty a služby v Sadzobníku poplatkov. Pre vybraných klientov je banka oprávnená upravovať a meniť výšku poplatkov odlišne od Sadzobníka poplatkov.“

Pri analýze zisku a straty úverových inštitúcií podľa štatistického bulletinu **NBS** pritom vyplýva, že **druhým najvýznamnejší vplyv na kumulovaný zisk bankového sektora mal objem výnosov z poplatkov a provízií. To len dokumentuje, aký výrazný dopad má možnosť jednostrannej zmeny podmienok na zisk bánk.**

ZHODNOTENIE:

ASBK:

Predseda Asociácie bankových klientov JUDr. Ľubomír Čigáš zhodnotil: „Postup bánk voči klientom naplňa znaky vytvárania hrubej nerovnováhy. Klienti sa v dôsledku úvodnej lákavej obchodnej praxe bánk nakoniec stávajú rukojemníkmi jednostranne menených podmienok. Je potrebné upozorniť na fakt, že značné množstvo bánk vykonáva jednostrannú zmenu poplatkov na základe subjektívneho uváženia a nie na základe objektívnych, vopred dohodnutých kritérií pre zvýšenie konkrétneho poplatku. Klient je tak zbavený možnosti predvídať ako často a akým spôsobom banka jednostranne zvýši náklady klienta.“

RIEŠENIE:

ASBK v súvislosti so závermi PÚ SR doplní výzvu PÚ SR a prostredníctvom Slovenskej Bankovej Asociácie vyzve banky, aby upustili od nekalých praktík a prijali opatrenia, ktoré by klientom poskytli možnosť vyhodnotiť prípadné budúce zvýšenia nákladov na využívanie dojednaných služieb.

Jednoduchým pravidlom by pritom mohlo byť, kedy by banka mohla z presne vymedzených dôvodov zvýšiť poplatok za službu iba v určitom rozmedzí (napríklad maximálne o 20%) a na ďalšie navýšenia by bol potrebný aktívny súhlas klienta (podpis dodatku k zmluve). Ak by klient nesúhlasil s navýšením mal by právo bezplatne zrušiť službu bez akýchkoľvek ďalších sankcií.

ZDROJE:

Správa PÚ SR:

<http://www.antimon.gov.sk/data/att/1386.pdf>

Štatistický bulletin NSB:

http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/BulletinMFS/2013/BulletinMFS_122013.pdf

Kontakt pre médiá:

JUDr. Ľubomír Č I G Á Š

Predseda Asociácie bankových klientov

mobil: +421 (0) 907 028 298

e-mail: cigas@asbk.sk

web: www.asbk.sk